

13 Aar eller endogsaa til 14 Aar, vilde vi sagtens have kunnet faa en Lov igennem om dette Punkt alene. Jeg kan imidlertid ingenlunde misbillige, at de ærede Forslagsstillere ikke have begrænset sig dertil. Jeg tror, at det er med god Grund, det siges, at der ogsaa uden for Fabriksvirksomheden finder Misbrug af Børn Sted, imod hvilket det i det mindste vilde være særdeles ønskeligt, om man ad Lovgivningens Vej vilde kunne finde Værn. Men samtidig maa jeg rigtignok sige, at hvor man kommer ud over det Omraade, hvor Arbejderspektionen kan ventes at naa hen, tror jeg, man støder paa ganske overordentlig store Vanskeligheder. Der er fra alle Udvalgets Medlemmer baade fra Flertallet og Mindretallet udtalt Ønskeligheden om at faa en Undersøgelse, det, man med et fremmed Ord kalder en Enquête, om Børnearbejdets Udstrækning her i vort Land. Det vil muligvis ved denne Enquête vise sig, at dette Arbejde har en meget mere mangfoldig og broget Karakter, end man i Øjeblikket er tilbøjelig til at tro, og maaske endogsaa en langt større Udstrækning. Det er med Forbehold af at kunne berigtige min egen Anskuelse derom, at jeg foreløbig opstiller følgende Inddeling af de Former af Børnearbejde, der finde Sted uden for det egentlige Fabriksarbejde. Der er for det første særlig en Gruppe, det industrielle Husarbejde, som i Virkeligheden er et Supplement til Fabriksarbejdet eller, om man vil, et Forsøg paa at omgaa Fabrikslovens Bestemmelser om Anvendelsen af Børnearbejde. Det forekommer mig, at det i allerhøjeste Gråd maa vække Lovgivningens Modvilje, et saadant direkte Forsøg paa at omgaa de Bestemmelser, som Lovgivningsmagten har truffet til Gavn for Børnenes Udvikling. Det forekommer mig, at man her er inde paa et Omraade, hvor man godt kunde vente, at Fabrikspektionen kunde naa hen, og hvortil man heller ikke i England har betænkt sig paa at udstrække Fabriktilsynets Virksomhed. Der er en anden Gruppe, det er det Arbejde, som udøver en moralsk forkastelig Indflydelse paa Børnenes Udvikling, det er det, som findes omtalt i Forslagsstillernes Forslags § 2: Børns Anvendelse i Beværtningssteder, Forlystelsesetablissementer osv. Ogsaa paa det Omraade vil det maaske gennem Politibestemmelser være muligt at træffe særlige Foranstaltninger. Men kommer man saa videre til Børns Anvendelse i følgende Grupper: I mindre Handels- og Haandværksvirksomheder, Børns Anvendelse og

Beskæftigelse i tyendeligende Virksomheder, til Bygang og lignende, og Børns Anvendelse i Landbrugsarbejde, saa er man inde paa dette store og vidtstrakte Omraade, hvor jeg ikke kan skønne, at det vil være muligt for Fabrikspektionen at naa hen — i det mindste ser jeg i dette Øjeblik saaledes paa det — uden et ret utaaaleligt Indgreb i Privatlivets Forhold. Og dog maa jeg paa den anden Side fuldt ud erkende, at ogsaa her kan der finde og vitterlig ogsaa finder der Misbrug af Børnenes Arbejde Sted. Hvad særlig Landbrugsarbejdet angaar, tror jeg, det med Rette i Flertallets Betænkning er fremhævet, at det kommer ikke an paa, om den Virksomhed, i hvilken Børns Anvendelse finder Sted, udøves paa Landet eller i Byen, men paa Erhvervets Art og Beskaffenhed. Jeg skal ikke nægte f. Eks., at naar jeg i Loven om Beskyttelse mod Ulykkestilfælde ved Maskiner § 4 ser, at der staar i Begyndelsen, at Børn under 10 Aar ikke uden Forældrenes Tilsyn maa beskæftiges med de nævnte Landbrugsmaskiner, vækker det Forbavselse, at Lovgivningsmagten endnu i 1889 har kunnet vedtage en saadan Bestemmelse, at saadanne smaa Purke overhovedet skulde kunne være med til at passe saadanne Maskiner. Sætter man i Modsætning hertil en Anvendelse af Børn til at flytte Køer og til at være med under Markarbejdet, ser man let, at her er Tale om en Gerning, som det, bortset fra den Fortræd, det kan gøre deres Skoleundervisning, vanskelig kan paavises, at Børnene ellers kunde have nogen Skade af. Men det, som for mig er Hovedsagen, det er dette, at jeg synes, det er en overmaade vanskelig Sag her at finde de Garantier, de Kontrolmidler til at hindre Misbrug, som ogsaa jeg erkender paa dette Omraade kunne finde Sted. Det har vist sig ved Forhandlingerne i Udvalget, at de Bestemmelser, paa hvilke Forslagsstillerne have lagt særlig Vægt, Forslagets §§ 8 og 9, nemlig om Skolekommissionernes Virksomhed, kun ville have den Betydning, at man træder skrappere op mod virkelige Skoleforsømmelser, men ikke mod det, som maaske kunde være nok saa betænkeligt, en Anvendelse af Børnene uden for Skoletiden, som gjorde dem usikrede til at nyde Gavn af Undervisningen i Skolen. Tilbage bliver der af Beskyttelsesmidler i selve Lovforslaget kun den ene Regel, at der skal ophænges et Eksempplar af Loven i samtlige Landets Skoler. Jeg tror, at ærede Medlemmer ville indrømme, at det kun er en meget svag og meget